

Toewerken naar nieuw bedrijf in droog Andalusië

Een klein erf met een gehuurde stal biedt de familie Jurado Moreno in het noorden van Andalusië niet veel mogelijkheden. Om zelf de touwtjes meer in handen te krijgen en het bedrijf toekomstbestendig te maken voor hun dochter, willen ze een nieuwe stal bouwen op eigen grond, dit keer met melkrobots.

TEKST GRIETJE DE VRIES

Wie het bedrijf van José Emanuel en Laura Jurado Moreno wil bezoeken in Andalusië, kan beter niet voor half vijf op de stoep staan. Ten eerste omdat je dat zelf met de huidige temperaturen van rond de 40 graden Celsius waarschijnlijk liever niet wilt, maar ook omdat de eigenaren dan siësta houden. Het Spaanse boerengezin woont daarbij niet op het bedrijf zelf, maar in het dorp tien minuten verderop. Bij ons bezoek – uiteraard na half vijf in de middag

– viel het erg mee met de hitte, vonden ook José Emanuel en Laura. De 28 graden Celsius was niets vergeleken met een week eerder, toen de eerste hittegolf van het jaar al het groen uit het gras verdreef. ‘Tot begin mei was het hier groen, maar één week temperaturen van boven de 30 graden Celsius deed het gras geen goed’, vertelt José Emanuel over de inmiddels verdorde graspolen. ‘Tussen september en maart valt er in een normaal, goed jaar 500 tot 600 millimeter regen in totaal. Dit was geen goed jaar

helaas, bij 200 millimeter regen hield het al op.' Die droogte is voor sommige bedrijven in de regio dusdanig dat er voor de koeien drinkwater moet worden aangeschaft, omdat er van grondwater niet altijd sprake is. In Spanje kost het water zelf overigens niets, de boeren betalen alleen transportkosten. 'Gelukkig hebben wij een waterbron bij het bedrijf, maar dat heeft niet iedereen', aldus Laura.

Aaneenschakeling van bedrijven

Het roept wel vragen op: waarom vestig je een melkveebedrijf in een gebied waar weinig water beschikbaar is? 'Dit gebied herbergde niet veel, maar is ondanks de droogte toch langzaam maar zeker uitgegroeid tot een regio met veel bedrijven op één plek met groeiende veestapels', geeft Laura als verklaring. Met dat beetje vee was het in nattere jaren nog niet zo slecht boeren, maar in drogere jaren en met meer vee is dat wel wat veranderd. Het gebied waarin de familie boert, in de noordelijke rand van Andalusië, heeft zichtbaar een hoge melkveehouderijbezetting. De straat waarin de familie boert, lijkt een aaneenschakeling van melkveebedrijven. 'Zie je die koeien

daarachter lopen?', vraagt Laura en wijst naar wat vee dat amper honderd meter verderop lijkt te lopen. 'Dat is al het vee van de burens. Naast hen zit ook weer een melkveebedrijf en zo gaat het de hele straat eigenlijk door.'

Overkapping en een voerhek

Met bedrijven zo dicht op elkaar is het geen gebied van grote bedrijven met eindeloze huiskavels. In het geval van José Emanuel en Laura houdt de hoeveelheid grond die ze kunnen gebruiken, ook op bij een hectare of drie – ze kunnen de grenzen van het bedrijf gemakkelijk aanwijzen. 'Vanaf de weg tot en met de uitloop van de melkkoeien is ons erf en aan de andere kant loopt het door tot de andere weg. We huren de stal en de grond, uitbreiding is op deze locatie onmogelijk', vertelt José Emanuel. De stal zelf is in zijn eenvoud heel sterk. Meer dan twee overkappingen is het niet, waarvan één overkapping voor het grootste gedeelte zorgt dat de 80 melkkoeien uit de zon aan het voerhek kunnen staan. De andere overkapping staat achter de melkput en biedt genoeg schaduw voor de koeien overdag. Van een roostervloer of kelder is geen sprake, de koeien staan er op een flinke heuvel van gedroogde mest. 'Zolang het droog is, werkt droge mest heel mooi als strooisel. En eigenlijk is het hier voornamelijk droog. De koeien kunnen daarnaast altijd naar buiten op het stuk grond hierachter.' José Emanuel wijst naar de stal wat verderop. 'En het jongvee en de droge koeien staan in die stal daar.'

Robotmelken op nieuwe locatie

In de zomer zetten de veehouders ventilatoren in de stal, aangezien de temperatuur dan oploopt tot 45 graden Celsius of in extreme gevallen nog hoger. 'Dat merk je dan ook wel in de productie, die gaat door de hittestress wel flink omlaag. Nu produceren de koeien ongeveer 35 liter met 3,70% vet en 3,35% eiwit. Met die hoge temperaturen is dat meestal 5 liter minder', vertelt Laura. De koeien worden gemolken in een 2x5 visgraatmelkstal. Maar als het aan de familie ligt, is dat over een paar jaar verleden tijd. 'Aangezien we de stal en de grond huren, is het niet mogelijk hier te bouwen of te verbouwen. Op dit moment werkt het bedrijf prima voor een inkomen van twee mensen, maar onze dochter Cristina van 22 wil ook graag in het

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	José Emanuel en Laura Jurado Moreno
dagproductie	35 kg melk, 3,70% vet, 3,35% eiwit
aantal dieren	135, waarvan 83 melkkoeien
grondgebruik regenval	ongeveer 10 ha 200-600 mm/jaar

▲
Het rantsoen van het melkvee wordt elke dag geleverd door de coöperatie Covap

bedrijf. Uitbreiden is dus nodig', geeft Laura aan. 'Het plan is daarom om op de grond die we 10 kilometer verderop hebben, een nieuwe stal neer te zetten, met twee robots.'

De keuze voor robots ligt niet erg voor de hand in Andalusië, het aantal robotbedrijven is nog op twee handen te tellen, weet José Emanuel. 'Maar denkend aan de toekomst is arbeidsefficiëntie een belangrijk onderdeel. Er zijn in deze regio namelijk drie tekorten: tekorten aan water, aan voer en aan arbeid. Dat laatste tekort willen we tackelen door te gaan robotmelken.' Welke robotfabrikant het wordt, weten ze nog niet, maar veel keuzemogelijkheden hebben ze niet, omdat de robot nog niet erg veel voorkomt in het gebied.

Punt twee van de lijst met tekorten, een tekort aan voer, is duidelijk te zien tijdens een rondje over het bedrijf. Waar je op de meeste bedrijven vrij snel te-

gen een aantal kuilen aanloopt, gaat je dat op dit erf niet lukken. 'We winnen zelf geen voer. Dat is met dit klimaat sowieso al lastig, maar we hebben er ook echt te weinig grond voor', laat Laura weten.

'Voor moet uit het noorden van Spanje komen. Dat kopen we in met een groep boeren via de coöperatie Covap, die ook de voorraad beheert. Elke dag komen ze voer brengen.'

Groeien vanuit eigen vee

Wat er in dat rantsoen zit van de coöperatie (zie kader), weet het stel eigenlijk niet precies. Een kleine greep voer in de hand leert dat het een gortdroog mengsel is van in ieder geval gras, met waarschijnlijk wat granen. De koeien zijn al bijna door de portie van die dag heen en eten smakelijk van wat er nog ligt. 'We hebben de keuze uit een economisch rantsoen en een productief rantsoen. Invloed op de samenstelling hebben we niet, maar de coöperatie voert ook alle voederwaardemetingen uit op aangekocht voer. De samenstelling houden ze dus goed in de gaten en we melken er prima van', legt José Emanuel uit.

Op wat balen stro na is een voervoorraad dus niet te vinden op het erf, maar naast de melkveestal zijn er wel meer gebouwen die vee huisvesten. Een klein stukje lopen, rechts van de melkveestal, kom je bij een loods die is ingericht met groepshokken voor de kalveren. Loop je die voorbij, dan kom je bij een overkapping voor het jongvee en de droge koeien.

'Op dit moment hebben we vrij veel jongvee. Om het nieuwe bedrijf rendabel te kunnen maken moeten we groeien en dat doen we het liefst vanuit de eigen veestapel', verklaart José Emanuel de grote groep jongvee en vult aan: 'Ik denk dat we met een 120 melkkoeien op een aantal uitkomen dat economisch goed mee kan komen voor ons tweeën en Cristina.

▼
Bij de stal is een klein woonhuis, dat dienst doet als kantine en tanklokaal

Coöperatie Covap organiseert alles, van voer tot slacht

De regio rondom Cordoba is erg landbouwin-tensief, dat is ook – niet toevallig – de regio met de grootste boerencoöperatie van Spanje, Covap. Ongeveer 70 procent van de boeren is lid van de coöperatie en maakt gebruik van de vele diensten die Covap levert. Op een groot terrein heeft de coöperatie alles bij elkaar: een voerkeuken, mengvoerfabriek, melkfabriek en zelfs een slachthuis.

De coöperatie koopt en bewaart veel ruwvoer voor melkveehouders in de buurt. Op het terrein worden hele rantsoenen gemengd en vervolgens naar bedrijven in de buurt gebracht. Sommige veehouders zijn geheel afhankelijk van de coöperatie voor voer, anderen gebruiken alleen mengvoer of maken gebruik van de voeranalyses die Covap ook uitvoert.

Als melkfabriek is Covap ook een belangrijke speler. Dagelijks ontvangt de fabriek een miljoen liter melk, waarvan 90 procent wordt afgezet bij een Spaanse supermarkt. Dat

Een van de fabrieken op het terrein van Covap

heeft een nadeel: door zo afhankelijk te zijn van de supermarkt heeft de melkfabriek minder macht over de marktprijs. De supermarkt is daarnaast een prijsvechter die primaire producten als zuivel zo goedkoop

mogelijk wil aanbieden. De basismelkprijs voor melkveehouders zit daarom momenteel op 43,5 cent, terwijl de kostprijs volgens veel melkveehouders vraagt om een melk-prijs van 50 cent.

Maar die groei is voor ons geen doel op zich.'

Een veel grotere stal kunnen de melkveehouders ook niet neerzetten. In de regio waar ze willen bouwen, geldt een wet dat er op maximaal 20 procent van de grond gebouwd mag worden.

Voorsorteren op robotmelken

Teruggekomen bij de melkstal is het hoog tijd om te beginnen met melken. Terwijl Laura de koeien vast de wachtruimte in drijft, neemt José Emanuel ons nog mee de kantine in voor een kop koffie. Voordat hij gaat zitten, pakt hij de bekende klapper met koe-kaarten erbij en begint te bladeren. 'We insemineren een groot deel van de koeien met CRV-stieren', laat hij zien.

Er zijn nu nog vooral dochters aan de melk van CRV-stieren uit het Amerikaanse fokprogramma (Allstar, Caleb en Landon), maar bij de kalveren is ook een Nederlandse invloed te zien. Momenteel worden met name Freestyle en Woody gebruikt en hierbij draait het vooral om melkproductie, uiers, benen en A2A2. 'Covap stimuleert A2A2-melk, nu wordt dat in dit deel van Spanje nog niet uitbetaald, maar we gaan ervan uit dat dat nog verandert. Voor die tijd willen ze 100 procent A2A2-melk verwerken.'

José Emanuel geeft verder aan dat ze ook alvast letten op uiers. 'De koeien moeten straks allemaal goed geschikt zijn voor robotmelken, dus speenplaatsing is ook belangrijk, maar we willen ook koeien die vlot melken.' Een hogere melksnelheid is daarom ook een van de fokdoelen. 'Alles om straks een hoog rendement te kunnen halen bij robotmelken', verklaart hij. Wanneer ze dat nieuwe bedrijf starten? 'Als jullie over drie jaar terugkomen, is dat als het goed is op de andere locatie', zegt José Emanuel, terwijl Laura

binnenkomt en een ietwat sceptisch gezicht trekt. 'We zullen zien, de stal staat er nu in elk geval nog niet. De toekomst is wel spannend, veel kleinere bedrijven houden er mee op. Hopelijk kunnen wij met het nieuwe bedrijf en de hulp van Cristina nog flink wat jaren door', besluit Laura, die vervolgens met haar man de melkput in verdwijnt. |

Extra foto's online

Meer beelden van bedrijf van José Emanuel en Laura Jurado Moreno zijn te vinden op de website van Veeteelt.

▶ Fotoserie op veeteelt.nl